

Қазақстан Республикасының кейбір нормативтік құқықтық актілеріне банк және микроқаржылық қызмет мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2025 жылғы 28 тамыздағы № 46 қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2025 жылғы 29 тамызда № 36748 болып тіркелді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Қолданысқа енгізілу тәртібін 5-тармақтан қараңыз.

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің Басқармасы ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

1. Осы қаулыға қосымшаға сәйкес өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін банк және микроқаржылық қызмет мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі (бұдан әрі – Тізбе) бекітілсін.

2. Іс-қимылды қадағалау департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулыны ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің ресми интернет-ресурсына орналастыруды;

3) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы тармақтың 2) тармақшасында көзделген іс-шараның орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Төрағасының жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

5. Осы қаулы ресми жариялануға жатады және 2025 жылғы 30 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілетін Тізбенің 1-тармағын, Тізбеге 1-қосымшаның 12-тармағын және Тізбеге 2-қосымшаның 10-тармағын қоспағанда, 2025 жылғы 31 тамыздан бастап қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Қаржы нарығын реттеу және дамыту
Агенттігінің Төрағасы*

М. Абылкасымова

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Цифрлық даму, инновациялар

және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі

Өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін банк және микроқаржылық қызмет мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі

1. Күші жойылды - ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 28.04.2026 № 86 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) қаулысымен.

2. "Микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібін, оның ішінде шарттың мазмұнына, ресімделуіне және микрокредиттің толық құны (микрокредит бойынша артық төленетін сома, микрокредит мәні) туралы ақпаратты қамтитын оның бірінші бетіне, микрокредит беру туралы шарттың міндетті шарттарына қойылатын талаптарды , сондай-ақ микрокредитті өтеу кестесінің нысанын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 29 қарашадағы № 232 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген № 19697 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

кіріспесі мынадай редакцияда жазылсын:

"Микроқаржылық қызмет туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 4-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**";

көрсетілген қаулымен бекітілген Микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібі осы Тізбеге 1-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын;

көрсетілген қаулымен бекітілген Шарттың мазмұнына, ресімделуіне және микрокредиттің толық құны (микрокредит бойынша артық төленетін сома, микрокредит мәні) туралы ақпаратты қамтитын оның бірінші бетіне, микрокредит беру туралы шарттың міндетті шарттарына қойылатын талаптарда:

13-тармақтың екінші абзацы алып тасталсын.

3. "Банктік қарыз шартын жасасу қағидаларын, оның ішінде банктік қарыз шартының мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптарды, қарызды өтеу кестесінің және қарыз алушы – жеке тұлғаға арналған жадынаманың нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 23 желтоқсандағы № 248 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде тіркелген № 19774 болып тіркелген) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

"Банктік қарыз шартын жасасу тәртібін, оның ішінде банктік қарыз шартының мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптарды, қарызды өтеу кестесінің және қарыз алушы – жеке тұлғаға арналған жадынаманың нысандарын бекіту туралы";

кіріспесі мынадай редакцияда жазылсын:

"Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 34-бабының 2-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:";

1-тармақтың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"1) осы қаулыға 1-қосымшаға сәйкес Банктік қарыз шартын жасасу тәртібі";

көрсетілген қаулымен бекітілген Банктік қарыз шартын жасасу тәртібі осы Тізбеге 2 - қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын;

көрсетілген қаулымен бекітілген Банктік қарыз шартының мазмұнына, ресімделуіне , міндетті талаптарына қойылатын талаптарда:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"1. Осы Банктік қарыз шартының мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптар (бұдан әрі – Талаптар) "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 34-бабының 2-тармағына сәйкес әзірленді және екінші деңгейдегі банктер (бұдан әрі-банк) жасайтын банктік қарыз шартының (бұдан әрі - шарт) мазмұнына, ресімделуіне, міндетті шарттарына қойылатын талаптарды айқындайды.";

мынадай мазмұндағы 1-1 және 1-2-тармақтармен толықтырылсын:

"1-1. Талаптардың мақсаттары үшін мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) кредиттік желі – бұл банктің қарыз алушыға банктік қарыз алу уақытын өзі белгілеуге мүмкіндік беретін талаптармен, бірақ кредиттеудің мұндай нысаны үшін банктің ішкі кредиттік саясаты туралы қағидаларда және кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімде айқындалған сома және уақыт шегінде қарыз алушыны кредиттеу міндеттемесі;

2) кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім – кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімнің ажырамас бөлігі (бөліктері) болып табылатын шартта (шарттарда) немесе өтініште (өтініштерде) немесе төлем карточкасын пайдалану арқылы қарыз алушының қарыз сомасын және алу уақытын өзі айқындауға мүмкіндік беретін талаптармен жасалған шарт.

1-2. Шарт шарттардың тиісті түрі үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талаптарды, тараптардың келісуі бойынша айқындалған талаптарды, сондай-ақ мынадай тізбеге сәйкес міндетті талаптарды қамтиды:

- 1) шарттың жалпы талаптары;
- 2) қарыз алушының құқықтары;
- 3) банктің құқықтары;

- 4) банктің міндеттері;
- 5) банкке арналған шектеулер;
- 6) тараптардың міндеттемелерді бұзғаны үшін жауапкершілігі;
- 7) шарттың талаптарына өзгерістер енгізу тәртібі;

8) банк шарт бойынша құқықты (талап етуді) үшінші тұлғаға берген кезде Қазақстан Республикасының заңнамасымен шарт шеңберінде кредитордың қарыз алушымен өзара қарым-қатынастарына қатысты қойылатын талаптар мен шектеулер қарыз алушының құқық (талап ету) берілген үшінші тұлғамен құқықтық қатынастарына қолданылатыны көзделетін талап.";

3-тармақтың 8) тармақшасының екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

"Жеке тұлғамен жасалған шарт қарыз алушының жасалған шарттан туындаған келіспеушіліктерді реттеу үшін Банктер туралы заңға сәйкес банк омбудсманына жазбаша жүгіну құқығын қамтиды.";

5-тармақтың 5) тармақшасының бірінші бөлігінің бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

"5) міндеттемені орындау мерзімін өткізу болған кезде, бірақ ол басталған күннен бастап күнтізбелік он күннен кешіктірмей қарыз алушыны шартта көзделген тәсілмен және мерзімдерде хабардар ету:".

4. "Банк омбудсманын сайлау, оның қызметін мерзімінен бұрын тоқтату және жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2024 жылғы 16 тамыздағы № 53 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 34955 болып тіркелген) мынадай толықтыру енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Банк омбудсманын сайлау, оның қызметін мерзімінен бұрын тоқтату және жүзеге асыру қағидаларына қосымшада:

Банк омбудсманының лауазымына кандидат туралы мәліметтер нысаны мынадай мазмұндағы 4-1-тармақпен толықтырылсын:

"4-1. Кандидаттың мемлекеттік тілді меңгеруі туралы мәліметтер Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ұлттық тестілеу орталығының В2 деңгейінен төмен емес деңгейде ҚАЗТЕСТ қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі бойынша диагностикалық тестілеу анықтамасымен не Qazaq Resmî Test онлайн тестілеу жүйесінде В2 деңгейінде қазақ тілінен емтихан тапсырғаны туралы Qazaq Resmî Test ресми сертификатымен расталады.".

5. "Микроқаржы омбудсманын сайлау, оның қызметін мерзімінен бұрын тоқтату және жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2024 жылғы 16 тамыздағы № 54 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 34943 болып тіркелген) мынадай толықтыру енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Микроқаржы омбудсманын сайлау, оның қызметін мерзімінен бұрын тоқтату және жүзеге асыру қағидаларына қосымшада:

Микроқаржы омбудсманының лауазымына кандидат туралы мәліметтер нысаны мынадай мазмұндағы 4-1-тармақпен толықтырылсын:

"4-1. Кандидаттың мемлекеттік тілді меңгеруі туралы мәліметтер Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ұлттық тестілеу орталығының B2 деңгейінен төмен емес деңгейде ҚАЗТЕСТ қазақ тілін меңгеру деңгейін бағалау жүйесі бойынша диагностикалық тестілеу анықтамасымен не Qazaq Resmī Test онлайн тестілеу жүйесінде B2 деңгейінде қазақ тілінен емтихан тапсырғаны туралы Qazaq Resmī Test ресми сертификатымен расталады."

Өзгерістер мен толықтырулар
енгізілетін Қазақстан
Республикасының банк және
микроқаржылық қызмет
мәселелері бойынша
нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
1-қосымша
Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі Басқармасының
2019 жылғы 29 қарашадағы
№ 232 қаулысына
1-қосымша

Микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібі

1. Осы Микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібі (бұдан әрі – Тәртіп) " Микроқаржылық қызмет туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 4 -бабының 3-тармағына сәйкес әзірленді және микрокредит беру туралы шартты жасасу тәртібін айқындайды.

2. Тәртіпте мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) кредиттік желі – бұл ұйымның қарыз алушыға микрокредит алу уақытын өзі белгілеуге мүмкіндік беретін талаптармен, бірақ микрокредиттер беру қағидаларында және кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімде айқындалған сома және уақыт шегінде қарыз алушыны кредиттеу міндеттемесі;

2) кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім – кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімнің ажырамас бөлігі (бөліктері) болып табылатын шартта (шарттарда) қарыз алушының қарыз сомасын және алу уақытын өзі айқындауға мүмкіндік беретін талаптармен, бірақ микрокредиттер беру қағидаларында және кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімде айқындалған сома және уақыт шегінде жасалған, микрокредит беру туралы шарт;

3) ұйым – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым (микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард);

4) микрокредит бойынша артық төлем сомасы – микрокредит нысанасын қоспағанда, сыйақы, айыпақы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қоса алғанда, қарыз алушының шарт бойынша барлық төлемдерінің сомасы.

3. Ұйым қарыз алушыға микрокредит беретін микрокредит беру туралы шарт мәміленің жазбаша нысанына Қазақстан Республикасы азаматтық заңнамасының талаптарын ескере отырып жасалады.

4. Жеке тұлғамен микрокредит беру туралы шарт жасасқанға дейін ұйым микрокредит алуға өтініш жасау тәсіліне қарамастан жеке тұлғаны жылдық пайызбен сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері, жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері (микрокредиттің нақты құны), микрокредит бойынша артық төлем сомасы туралы хабардар етеді, сондай-ақ осы шарт бойынша қарыз алушының кредиттік досьесіне қоса тіркелетін, ұйым жүзеге асырған іс-шаралардың тізбесін міндетті түрде тіркей отырып, Заңның 7-бабы 2-тармағының 3), 4) және 5) тармақшаларында көзделген іс-шараларды жүзеге асырады.

5. Жеке тұлғаға микрокредит беру туралы шешім қабылданғанға дейін ұйым кредиттік есепте не уәкілетті мемлекеттік органның ақпараттық жүйесінде (бұдан әрі – АЖ) қамтылған ақпаратты мынадай:

- 1) жеке тұлғаның микрокредиттер алудан ерікті түрде бас тартуды белгілеуі туралы;
- 2) жеке тұлғаны мерзімді әскери қызметке шақыру туралы;
- 3) жеке тұлға бұрын алған банктік қарыздар және (немесе) микрокредиттер туралы;
- 4) жеке тұлғаның тіркелген некесі (ерлі-зайыптылығы) туралы мәліметтердің бар-жоғы тұрғысынан тексереді.

6. Жеке тұлғаның кредиттік есебінде Тәртіптің 5-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген ақпарат болған жағдайда, ұйым мынадай жағдайларды қоспағанда, микрокредит беруден бас тартады:

ломбардтың микрокредит беруі;

тұтынушылық микрокредит сомасын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді қарыз алушы (сатып алушы) олардың алынғанын растайтын сатып алу мақсаттарына тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (жеткізушінің) банктік шотына беруі;

тұтынушылық микрокредит сомасын қарыз алушының сол ұйымнан алынған микрокредиті бойынша берешекті өтеу мақсаттарына беру.

Жеке тұлғаның кредиттік есебінде Тәртіптің 5-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген ақпарат болған жағдайда, ұйым микрокредит беруден бас тартады.

7. Ұйым жиынтығында:

1) жеке тұлғаның кредиттік есебінде ол бұрын алған банктік қарыздар және (немесе) микрокредиттер туралы ақпарат болмаған;

2) тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт жасауға арналған өтініште көрсетілген сома республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің жетпіс бес еселенген мөлшерінен асқан жағдайларда, жеке тұлғаға мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредитті Интернет арқылы беру туралы шарт жасаудан бас тартады және олардың мекенжайларын көрсете отырып, ұйымның филиалына жүгіну қажеттігі туралы хабарлайды.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап, егер микрокредит оларды алғанын қарыз алушы (сатып алушы) растайтын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсаттарына берілсе, және тұтыну микрокредитінің сомасы тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсаттарына тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (жеткізушінің) банктік шотына аударылса, микрокредитті беру туралы шарт жасау жағдайларына қолданылмайды.

8. АЖ-да жеке тұлғаның тіркелген некесі (ерлі-зайыптылығы) туралы ақпарат болған жағдайда, ұйым, "Жеке тұлғаға тіркелуге тиіс, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз немесе микрокредит беруге жұбайының (зайыбының) келісімін алу қағидаларын, жеке тұлғаға тұтынушылық банктік қарыз немесе микрокредит беруге жұбайының (зайыбының) келісімі қажет болатын тұтынушылық банктік қарыздың немесе микрокредиттің ең төменгі мөлшерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Басқармасының 2024 жылғы 16 тамыздағы № 55 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 34946 болып тіркелген) айқындалған тәртіппен жеке тұлғаға тұтынушылық микрокредит беруге жұбайының (зайыбының) келісімін алады.

9. Жеке тұлғамен кепілмен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт жасасқанға дейін ұйым "Электрондық тәсілмен микрокредиттер беру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 28 қарашадағы № 217 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19714 болып тіркелген) (бұдан әрі - № 217 қаулы) көзделген алаяқтыққа қарсы іс-шараларды жүзеге асырады.

10. Ұйым жиырма бір жасқа толмаған не елу бес жастан асқан жеке тұлғамен кепілмен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шартты осы жеке тұлға оны жасауға Тәртіптің 11-тармағында көзделген талаптарға сәйкес ресімделетін келісімді ұсынғаннан кейін ғана жасайды.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап, сондай-ақ мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру жағдайларына, оның ішінде кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім шеңберінде қолданылады.

Осы тармақтың бірінші және екінші бөліктерінде көзделген талап мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит сомасын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (жеткізушінің) банк шотына оларды алғанын қарыз алушы (сатып алушы) растайтын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсаттарына және (немесе) қарыз алушы-жеке тұлғаның сол ұйымда алынған микрокредиті бойынша берешекті өтеу мақсаттарына беру жағдайларына қолданылмайды.

11. Мүлік кепілмен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру, не мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит алу туралы шарт жасасуға келісім (бұдан әрі – Келісім) еркін нысанда ресімделеді және мынадай міндетті шарттарды қамтиды:

1) Келісімді ресімдеу күні;

2) жеке тұлға туралы мәліметтер: тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және жеке сәйкестендіру нөмірі;

3) мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит туралы мәліметтер: сыйақы мөлшерлемесінің сомасы, мерзімі, мөлшері (жылдық пайызбен не тіркелген сомамен), сенімді, жылдық, тиімді, салыстырмалы есептеудегі сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері.

Қағаз тасымалдағышта ресімделетін Келісімге жеке тұлға ұйымда жеке өзі қатысуы кезінде қол қояды.

Мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт Интернет арқылы жасалған жағдайда Келісім кредиттік бюрода, "электрондық үкіметтің" веб-порталында не "электрондық үкіметтің" шлюзінде орналасқан сервистермен ықпалдастырылған ұйымның ақпараттандыру объектілері арқылы ресімделеді және Қазақстан Республикасының аккредиттелген куәландырушы орталығы ұсынған электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырылады.

Келісімді ресімдеу тиісті шарт негізінде ұйымға қызмет көрсететін заңды тұлғаның "электрондық үкімет" шлюзінде орналасқан сервистермен интеграцияланған ақпараттандыру объектілері арқылы да жүргізіледі.

Мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт Интернет арқылы жасалған жағдайда Келісім кредиттік бюрода, "электрондық үкіметтің" веб-порталында не жеке тұлғаны биометриялық идентификаттауды қамтамасыз ете отырып, "электрондық үкіметтің" шлюзінде орналасқан сервистермен ықпалдастырылған ұйымды ақпараттандыру объектілері арқылы ресімделеді және Қазақстан Республикасының аккредиттелген куәландырушы орталығы ұсынған электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырылады.

Жеке тұлғаның ұйымның мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шешімінің қолданыс мерзімі ішінде келісім ұсынбауы (ресімдемеуі) жеке тұлғаның осындай микрокредит алудан бас тартуы болып табылады.

Ұйымның мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шешімінің қолданыс мерзімі ұйымның ішкі құжаттарына сәйкес белгіленеді.

Ұйым қарыз алушы-жеке тұлға микрокредит беру туралы шарт бойынша, оның ішінде кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім шеңберінде міндеттемелерді толық орындағанға дейін Келісімнің сақталуын қамтамасыз етеді.

12. Сомасы республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген жетпіс бес еселенген және одан да көп айлық есептік көрсеткішті құрайтын, Интернет арқылы жасалған микрокредит беру туралы шарт негізінде қарыз алушы-жеке тұлғаға мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит бойынша ақша беруді ұйым № 217 қаулының талаптарына сәйкес жүзеге асырады.

Өзгерістер мен толықтырулар
енгізілетін Қазақстан
Республикасының банк және
микроқаржылық қызмет
мәселелері бойынша
нормативтік құқықтық
актілерінің тізбесіне
2-қосымша
Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкі Басқармасының
2019 жылғы 23 желтоқсандағы
№ 248 қаулысына
1-қосымша

Банктік қарыз шартын жасау тәртібі

1. Осы Банктік қарыз шартын жасау тәртібі (бұдан әрі – Тәртіп) "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңы (бұдан әрі – Банктер туралы заң) 34-бабының 2-тармағына сәйкес әзірленді және екінші деңгейдегі банктердің, оның ішінде ислам банкінің Банктер туралы заңның 52-5-бабы 1-тармағының 3) тармақшасында көзделген банк операциясын жүргізу кезінде, "Қазақстанның Даму Банкі" акционерлік қоғамының, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктері филиалдарының, Қазақстан Республикасының бейрезидент-ислам банкі филиалдарының, банктік қарыз операцияларын жүзеге асыруға лицензиясы бар, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың (бұдан әрі – банк) банктік қарыз шартын (бұдан әрі – шарт) жасау тәртібін айқындайды.

2. Тәртіптің мақсаттары үшін мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) кредиттік желі – бұл банктің қарыз алушыға банктік қарыз алу уақытын өзі белгілеуге мүмкіндік беретін талаптармен, бірақ кредиттеудің мұндай нысаны үшін банктің ішкі кредиттік саясаты туралы қағидаларда және кредиттік желі беру (ашу)

туралы келісімде айқындалған сома және уақыт шегінде қарыз алушыны кредиттеу міндеттемесі.

2) кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім – кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімнің ажырамас бөлігі (бөліктері) болып табылатын шартта (шарттарда) немесе өтініште (өтініштерде) немесе төлем карточкасын пайдалану арқылы қарыз алушының қарыз сомасын және алу уақытын өзі айқындауға мүмкіндік беретін талаптармен жасалған банктік қарыз шарты.

3. Банк шарт жасағанға дейін "Банктік қызметтерді көрсету және банктердің, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың банктік қызметтерді көрсету үдерісінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 28 шілдедегі № 136 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15541 болып тіркелген) көзделген іс-шараларды жүзеге асырады.

Шарт жасау үшін қажетті құжаттардың тізбесі банктің ішкі құжаттарымен белгіленеді.

4. Жеке тұлғаға банктік қарыз беру туралы шешім қабылдағанға дейін банк кредиттік есептегі не уәкілетті мемлекеттік органның ақпараттық жүйесіндегі (бұдан әрі – АЖ) ақпаратты мынадай:

- 1) жеке тұлғаның микрокредиттер алудан ерікті түрде бас тартуды белгілеуі туралы;
- 2) жеке тұлғаны мерзімді әскери қызметке шақыру туралы;
- 3) жеке тұлға бұрын алған банктік қарыздар және (немесе) микрокредиттер туралы;
- 4) жеке тұлғаның тіркелген некесі (ерлі-зайыптылығы) болуы туралы мәліметтердің бар-жоғы тұрғысынан тексереді.

5. Жеке тұлғаның кредиттік есебінде Тәртіптің 4-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген ақпарат болған жағдайда, банк тұтынушылық банктік қарыз сомасын:

қарыз алушы (сатып алушы) алғанын растайтын тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсатына тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (өнім берушінің) банктік шотына;

қарыз алушының сол банктен алынған банктік қарызы бойынша берешекті өтеу мақсатына;

республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің бір жүз елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде төлем картасы бойынша белгіленген кредиттік лимит шеңберінде беру жағдайларын қоспағанда, банктік қарыз беруден бас тартады.

Жеке тұлғаның кредиттік есебінде Тәртіптің 4-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген ақпарат болған жағдайда, банк банктік қарыз беруден бас тартады.

6. Банк жеке тұлғаға оның банкте, оның ішінде филиалдарда жеке қатысуынсыз, жиынтығында мынадай:

1) жеке тұлғаның кредиттік есебінде оның бұрын алған банктік қарыздары және (немесе) микрокредиттері туралы ақпарат болмаған;

2) тұтынушылық банктік қарыз шартын жасау туралы өтініште көрсетілген сома республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің бір жүз елу еселенген мөлшерінен асатын жағдайлар болған кезде, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз шартын жасаудан бас тартады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап, егер қарыз оларды алғанын қарыз алушы (сатып алушы) растайтын тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсатына берілетін, және қарыз сомалары тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (өнім берушінің) банктік шотына аударылатын болса, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз шартын жасау жағдайларына қолданылмайды.

7. АЖ-да клиенттің тіркелген некесі (ерлі-зайыптылық) туралы ақпарат болған жағдайда, банк "Жеке тұлғаға тіркелуге тиіс, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз немесе микрокредит беруге жұбайының (зайыбының) келісімін алу қағидаларын, жеке тұлғаға тұтынушылық банктік қарыз немесе микрокредит беруге жұбайының (зайыбының) келісімі қажет болатын тұтынушылық банктік қарыздың немесе микрокредиттің ең төменгі мөлшерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің 2024 жылғы 16 тамыздағы № 55 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді Мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 34946 болып тіркелген) айқындалған тәртіппен жеке тұлғаға тұтынушылық банктік қарыз беруге жұбайының (зайыбының) келісімін алады.

8. Жеке тұлғамен мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз шарты жасалғанға дейін банк "Екінші деңгейдегі банктерге, Қазақстан Республикасының бейрезидент-банктерінің филиалдарына арналған тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 12 қарашадағы № 188 қаулысында (Нормативтік құқықтық актілерді Мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19632 болып тіркелген) (бұдан әрі – № 188 қаулы) көзделген алаяқтыққа қарсы іс-шараларды іске асырады.

9. Банк жиырма бір жасқа толмаған не елу бес жастан асқан жеке тұлғамен мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз шартын осы жеке тұлға оны жасауға келісімді ұсынғаннан кейін ғана жасайды, ол Тәртіптің 11-тармағына сәйкес ресімделеді.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім шеңберінде мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз беру жағдайларына да қолданылады.

Осы тармақтың бірінші және екінші бөліктерінде көзделген талап мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз сомасын беру:

тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсатындағы тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатушының (жеткізушінің) банктік шотына, оларды алғанын қарыз алушы (сатып алушы) растаған жағдайларына;

қарыз алушының сол банктен, банктік операциялардың жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымнан алынған банктік қарызы бойынша берешекті өтеу мақсатында банктің банктік шотына;

республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің бір жүз елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде төлем картасы бойынша белгіленген кредиттік лимит шеңберінде қолданылмайды.

10. Банк мөлшері республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген екі жүз елу еселенген және одан да көп айлық есептік көрсеткішті құрайтын, Интернет арқылы жасалған банктік қарыз шарты негізінде мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз бойынша қарыз алушы-жеке тұлғаға ақшаны мынадай талаптарды сақтай отырып:

1) шартқа қол қойылған не банктік қарыз сомасы ұлғайған сәттен бастап жиырма төрт сағаттан ерте емес;

2) қарыз алушы-жеке тұлға осы тармақтың бірінші бөлігінің 1) тармақшасында көрсетілген мерзім өткеннен кейін Тәртіптің 11-тармағына сәйкес ресімделген тұтынушылық банктік қарызды алуға келісім бергеннен кейін береді.

Тәуекелдерді басқару жүйесі шеңберінде, алаяқтық тәуекелі жоғары болған кезде, банк қарыз алушы-жеке тұлғаға мөлшері республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген бір жүз елу еселенген, бірақ екі жүз елу еселенген айлық есептік көрсеткіштен аспайтын, Интернет арқылы жасалған банктік қарыз шарты негізінде мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз бойынша ақша беруді шартқа қол қойылған не банктік қарыз сомасы ұлғайған сәттен бастап сегіз сағаттан ерте емес және осы тармақтың бірінші бөлігінің 2) тармақшасының талаптары сақталған кезде қамтамасыз етеді.

Банк қарыз алушы-жеке тұлғаға бір күнтізбелік күн ішінде мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген, Интернет арқылы жасалған банктік қарыз шарты негізінде сомасы қосу нәтижесінде осы тармақтың бірінші бөлігінде белгіленген мөлшерден асатын бірнеше тұтынушылық қарыз берілген жағдайда, банк осы тармақтың бірінші бөлігінің 1) тармақшасында көзделген талапты сақтайды, сондай-ақ № 188 қаулымен көзделген рәсімдерге сәйкес өзге де шаралар қолданады.

Осы тармақтың бірінші және үшінші бөліктерінде көзделген талаптар сондай-ақ Интернет арқылы жасалған кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім шеңберінде мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген, Интернет арқылы тұтынушылық банктік қарыз беру жағдайларына қолданылады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап тұтынушылық банктік қарыз сомасын беру:

тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсатындағы тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (жеткізушінің) банктік шотына алғанын қарыз алушы (сатып алушы) растаған жағдайларына;

сол банктен алынған қарыз алушының банктік қарызы бойынша берешекті өтеу мақсатындағы банктің банктік шотына;

республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің бір жүз елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде төлем картасы бойынша белгіленген кредиттік лимит шеңберінде қолданылмайды.

11. Мүлік кепілмен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз шартын жасауға немесе мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз алуға келісім (бұдан әрі – Келісім) еркін нысанда ресімделеді және мынадай міндетті талаптарды қамтиды:

1) Келісімнің ресімделген күні;

2) жеке тұлға туралы мәліметтер: тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және жеке сәйкестендіру нөмірі;

3) мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз туралы мәліметтер: сомасы, мерзімі, сыйақы мөлшерлемесінің көлемі (жылдық пайызбен не белгіленген сомада), дұрыс, жылдық, тиімді, салыстырмалы есептеу арқылы сыйақы мөлшерлемесінің көлемі.

Қағаз тасымалдағышта ресімделетін келісімге жеке тұлға, оның банкте, оның ішінде оның филиалдарында жеке қатысуы кезінде қол қояды.

Мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз шарты Интернет арқылы жасалған жағдайда Келісім кредиттік бюрода, "электрондық үкіметтің" веб-порталында не "электрондық үкіметтің" шлюзінде орналасқан сервистермен ықпалдастырылған банктің ақпараттандыру объектілері арқылы ресімделеді және Қазақстан Республикасының аккредиттелген куәландырушы орталығы ұсынған электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырылады.

Келісімді ресімдеу тиісті шарт негізінде банкке қызмет көрсететін заңды тұлғаның "электрондық үкімет" шлюзінде орналасқан сервистермен интеграцияланған ақпараттандыру объектілері арқылы да жүргізіледі.

Жеке тұлғаның банктің мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз беру туралы шешімінің қолданыс мерзімі ішінде Келісім ұсынбауы (ресімдемеуі) жеке тұлғаның осындай банктік қарыз алудан бас тартуы болып табылады.

Банктің мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыз беру туралы шешімінің қолданыс мерзімі банктің ішкі құжаттарына сәйкес белгіленеді.

Банк Келісімнің жеке тұлға банктік қарыз шарты бойынша, оның ішінде кредиттік желі беру (ашу) туралы келісім шеңберінде міндеттемелерді толығымен орындағанға дейін сақталуын қамтамасыз етеді.

12. Жеке тұлғамен шарт жасаған жағдайда банк Банктер туралы заңның 39-бабының 2-тармағының екінші бөлігіне сәйкес қарызды өтеу әдісін таңдау үшін түрлі әдістермен есептелген қарызды өтеу кестелерінің жобаларын қарыз алушы-жеке тұлғаға береді. Қарыз алушыға банк "Жеке тұлғаларға банктер, банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдар беретін және өтеу кестесінің болуы көзделетін қарыздар мен микрокредиттер бойынша тұрақты төлемдерді есептеу әдістемелерін, сондай-ақ осындай қарыздар (микрокредиттер) бойынша сыйақыны есептеу үшін уақытша базаларды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 8 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тізілімінде № 13305 болып тіркелген) сәйкес есептелген қарызды өтеу кестелерінің жобаларын мынадай өтеу әдістерімен міндетті түрде ұсынуға тиіс: сараланған төлем әдісі, бұл ретте банктік қарыз бойынша берешектерді өтеу негізгі борыш бойынша төлемдердің тең сомаларын және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақыны қамтитын азайтылып отыратын төлемдермен жүзеге асырылады;

аннуитеттік төлем әдісі, бұл ретте банктік қарыз бойынша берешектерді өтеу негізгі борыш бойынша ұлғайтылып отыратын төлемдерді және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақы бойынша азайтылып отыратын төлемдерді қамтитын банктік қарыздың бүкіл мерзімі ішінде тең төлемдермен жүзеге асырылады. Бірінші және соңғы төлем мөлшерлері басқаларынан ерекшеленуі мүмкін.

Банк банктің ішкі қағидаларында осындай талап болған жағдайда, қарыз алушыға өздерінің ішкі қағидаларына сәйкес есептелген қарызды өтеудің қосымша әдістерін ұсынуға құқылы.

Осы тармақтың бірінші және екінші бөліктерінде көзделген тәртіп талаптары бойынша қарыз мерзімі бір айдан аспайтын шартқа, не оның талаптары бойынша овердрафт кредиті берілген шартқа, сондай-ақ кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімге қолданылмайды.

13. Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес қарыз алатын жеке тұлғамен шарт жасаған кезде банк қарыз алушыға қаулыға 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша шарт бойынша қарыз алушы-жеке тұлғаға арналған жадынама береді.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап талаптары бойынша қарыздың мерзімі бір айдан аспайтын шартқа, не оның талаптары бойынша овердрафт кредиті берілген шартқа, сондай-ақ кредиттік желі беру (ашу) туралы келісімге қолданылмайды.

14. Шарт Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасының талаптарын ескере отырып жасалады.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК